

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani), (jud. N. Patrașcu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, V. Mihaila, Iu. Cotruță)

ÎNCHEIERE

08 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova”, reprezentată de avocatul Zama Vitalie,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Sainsus Tamara împotriva Asociației Obștești „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” cu privire la constatarea încălcării dreptului la viața privată, la imagine, retragerea reportajului video de pe paginile de socializare web, exprimarea scuzelor pentru utilizarea ilegală a imaginii, repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 03 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel declarată de Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” și menținută hotărârea din 12 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani),

c o n s t a t ă :

La 05 aprilie 2018, Sainsus Tamara a depus cerere de chemare în judecată împotriva Asociației Reporterilor de Investigație și Securitate Editorială cu privire la constatarea încălcării dreptului la viața privată, la imagine, retragerea reportajului video de pe paginile de socializare și web, exprimarea scuzelor de către pârât pentru utilizarea ilegală a imaginii, încasarea prejudiciului moral.

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că, la 18 februarie 2018, Asociației Reporterilor de Investigație și Securitate Editorială (RISE Moldova) a publicat un „teaser”, iar ulterior la 19 februarie 2018 o investigație jurnalistică având ca subiect o platformă de caritate și membrii acesteia care adună bani pentru diverse cazuri de caritate.

A menționat că potrivit materialul publicat, cei din spatele platformei au fost numiți drept un grup criminal organizat, care identifică minori grav bolnavi, făceau publică povestea și adunau sume impunătoare de bani din donațiile oamenilor.

A explicat că conform investigației în cauză, RISE Moldova declară că a

obținut unele documente, potrivit cărora încă din decembrie 2016, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale a deschis un dosar penal pentru escrocherie săvârșită în proporții deosebit de mari de către un grup criminal organizat din care fac parte cetățeni ai Republicii Moldova și ai Turciei.

În sensul dat, a relatat că aceștia identifică minori grav bolnavi din Moldova, apoi, prin intermediul acțiunilor de caritate lansate pe rețelele de socializare, colectează sume impunătoare de mijloace bănești. Ulterior, impun beneficiarii să accepte servicii medicale la o clinică din orașul Istanbul, Turcia. Într-un final, membrii grupării criminale simulează efectuarea unor pretinse intervenții chirurgicale care ar fi achitate din banii colectați de la donatori.

A precizat reclamanta că în investigația publicată de RISE, atunci când se vorbește despre grup criminal organizat și intermediari se arată și fotografia dânzei, publicată, utilizată, plasată fără consimțământul ei, reportajul conținând acuzații foarte grave, expuse în privința persoanelor, cu numele și fotografiile sale și a celorlalți membri ai platformei de caritate.

A menționat că investigația la care a făcut referire a fost larg mediatizată, ajungând în toate sursele media de știri on-line, scrise și televizate.

La fel, a precizat că potrivit legislației naționale cât și a jurisprudenței CtEDO, imaginea unei persoane este un atribut al personalității sale, ține de viața sa privată, și presupune dreptul individului de a controla cum este folosită imaginea sa, inclusiv să refuze publicarea fotografiilor. Este adevărat că libertatea de exprimare include dreptul de a publica fotografii, dar trebuie protejate drepturile și reputația persoanelor atât timp cât fotografiile pot conține informații personale sau de familie. Dreptul la viața privată include dreptul la imagine și dreptul la anonimat, la liniște.

Este de părere, că atât timp cât este vorba de viața sa particulară, cea intimă sau cea de familie omul are dreptul să fie lăsat în pace, să fie anonim, să fie ferit de ochii celorlalți, doar el fiind cel care poate decide asupra modalităților de folosire a informațiilor care îl privesc sau a imaginilor cu el, aceasta fiind valabil atât cât este într-un loc privat, cât și atunci când se află într-un loc public (stradă, local etc.).

A mai menționat că conform jurisprudenței Curții Europene, în aplicarea art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului cel care prevede libertatea de exprimare, este accentuat rolul primordial al libertății presei în viața unui stat democratic. Însă statele democratice garantează și viața privată a cetățenilor. Însă în activitatea sa de satisfacere a interesului public și a exercitării dreptului la informație, presa abordează subiecte care privesc viața privată a unor indivizi.

Aici apare problema determinării limitelor care fac ca libertatea presei și dreptul la viața privată să nu fie absolute. Aceste limite diferă în funcție de calitatea persoanei care face obiectul informației, publică sau privată, de comportamentul ei anterior vizavi de publicitatea vieții sale private. Când e vorba de fotografii, se iau în considerare natura informațiilor cuprinse în articolele care le însoțesc, unde este cazul. Un loc important în analiza acestui raport îl ocupă și contextul social, politic, cultural sau economic în care a intervenit delimitarea libertății presei de viața privată.

A invocat suplimentar că prin faptul publicării imaginii reclamantului a fost abuziv încălcat art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în ceea ce privește dreptul la propria imagine, protecția demnității și vieții private a persoanei.

A menționat că potrivit jurisprudenței CtEDO, libertatea de exprimare include publicarea de imagini, fotografii, dar acesta este un domeniu în care protecția drepturilor și a reputației altora capătă o importanță particulară, căci imaginea poate conține informații personale sau chiar intime despre un individ sau familia sa.

Totodată, imaginea reclamantului care a apărut în investigația jurnalistică sus numită apare în contextul de a face senzație, care urmărește simpla satisfacere a curiozității publicului privind detalii din viața privată, fiind supusă hărțuirii și jignirii prin comentarii jignitoare.

A subliniat faptul că imaginea unei persoane este un atribut al personalității sale, ține de viața privată și presupune dreptul individului de a controla cum este folosită imaginea sa, inclusiv să refuze publicarea imaginii.

A mai reiterat că pârâtul în activitatea sa de satisfacere a interesului public și a exercitării dreptului la informație, a abordat subiecte care privesc viața privată a reclamantului (ocupația, rudenia, aspectul fizic, familia etc.).

A considerat că pârâtul a abuzat de drepturile sale, folosindu-le cu rea credință, astfel ca urmare fiind încălcate și prejudiciate drepturile reclamantului, fapt pentru urmează să survină răspunderea pentru încălcarea legislației în vigoare.

În fine, a solicitat constatarea încălcării la viața privată, la imagine de către Asociația Reporterilor de Investigație și Securitate Editorială cu privire la folosirea imaginilor reclamantului Sainsus Tamara fără consimțământul ei în reportajul ce reflectă investigațiile jurnalistice RISE Moldova - „Banii din caritate”, făcut public și distribuit larg la 18-19 februarie 2018, obligarea pârâtului, Asociația Reporterilor de Investigație și Securitate Editorială de a retrage de pe paginile sale de socializare și web reportajul video ce reflectă investigațiile jurnalistice ale RISE Moldova - „Banii din caritate”, făcut public și distribuit larg la data de 18-19 februarie 2018, exprimarea de către pârât pentru utilizarea ilegală a imaginilor reclamantului în investigația jurnalistică - „Banii din caritate”, făcut public și distribuit larg la data de 18-19 februarie 2018, în același mod și pe aceleași pagini/rețele unde a fost plasată investigația enunțată, încasarea din contul pârâtului în beneficiul Tamarei Sainsus a prejudiciului moral cauzat prin publicarea, folosirea și răspândirea imaginilor în cuantum de 100 000 lei, încasarea din contul Asociației Reporterilor de Investigație și Securitate Editorială în beneficiul Tamarei Sainsus a tuturor cheltuielilor de judecată pe care le va suporta în legătură cu prezenta cauză.

Prin hotărârea din 12 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani), a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Sainsus Tamara împotriva Asociației Reporterilor de Investigație și Securitate Editorială cu privire la constatarea încălcării dreptului la viața privată, la imagine, retragerea reportajului video de pe paginile de socializare și web, exprimarea scuzelor de către pârât pentru utilizarea ilegală a imaginii, încasarea prejudiciului moral.

A fost constatată încălcarea dreptului reclamantei Sainsus Tamara la viața privată, la imagine de către Asociația Reporterilor de Investigație și Securitate Editorială cu referire la folosirea imaginilor reclamantei Sainsus Tamara, fără consimțământul ei, în reportajul ce reflectă investigațiile jurnalistice ale RISE Moldova - „Banii din caritate”, făcut public și distribuit larg la 18-19 februarie 2018.

A fost obligată Asociația Reporterilor de Investigație și Securitate Editorială de a retrage, de pe paginile sale de socializare și web, din reportajul video ce reflectă

investigațiile jurnalistice ale RISE Moldova - „Banii din caritate”, făcut public și distribuit larg la 18-19 februarie 2018, imaginile reclamantei Sainsus Tamara, cu exprimarea scuzelor pentru utilizarea ilegală ale acestora, în același mod și pe aceleași pagini/rețele unde a fost plasată investigația dată.

A fost încasat din contul Asociației Reporterilor de Investigație și Securitate Editorială în beneficiul lui Sainsus Tamara prejudiciul moral în mărime de 1000 lei cauzat prin publicarea, folosirea și răspândirea imaginilor.

Au fost încasate din contul Asociației Reporterilor de Investigație și Securitate Editorială în beneficiul lui Sainsus Tamara cheltuielile de judecată în mărime de 2000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și 200 lei cu titlu de taxă de stat.

În rest, cererea de chemare în judecată sa respins ca neîntemeiată.

Prin decizia din 03 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel declarată de Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” și menținută hotărârea din 12 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani).

Pentru a decide astfel instanțele au reținut în hotărârile sale că investigația publicată de AO „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” (RISE Moldova), atunci când se vorbește despre grup criminal organizat și intermediari se arată și fotografia reclamantei Sainsus Tamara, publicată, utilizată, plasată fără consimțământul ei, reportajul conținând acuzații foarte grave, expuse în privința acesteia, cu numele și fotografiile, care a fost larg mediatizată în sursele media.

De altfel, imaginea Tamarei Sainsus care a apărut în investigația jurnalistică sus numită în contextul de a face senzație, care urmărește simpla satisfacere a curiozității publicului privind detalii din viața privată, care ar putea fi supusă hărțuirii și jignirii prin plasarea anumitor comentarii. Or, la acest capitol este de subliniat faptul că imaginea unei persoane este un atribut al personalității sale, ține de viața privată și presupune dreptul individului de a controla cum este folosită imaginea sa, inclusiv să refuze publicarea imaginii. Contrar celor expuse, pârâțul în activitatea sa de satisfacere a interesului public și a exercitării dreptului la informație, a abordat subiecte care privesc viața privată a reclamantului (ocupația, rudenția, aspectul fizic, familia etc.).

La 01 septembrie 2021 (prin poștă electronică), Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova”, reprezentată de avocatul Zama Vitalie, a contestat cu recurs decizia din 03 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului a invocat faptul că la emiterea deciziei instanța nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

La 15 noiembrie 2021, Sainsus Tamara, reprezentată de avocatul Chistruga Dmitri, a depus o referință la recursul declarat de către Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova”, solicitând considerarea acestuia ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 03

iunie 2021, expeditată părților la 02 și 05 iulie 2021, iar recursul a fost declarat la 01 septembrie 2021. Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs, referință, în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova”, reprezentată de avocatul Zama Vitalie, inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova”, reprezentată de avocatul Zama Vitalie, nu pot duce la admisibilitatea recursului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentei cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu

doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurenței, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acesteia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de către Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova”, reprezentată de avocatul Zama Vitalie.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova”, reprezentată de avocatul Zama Vitalie.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru